

TER BESLISSING

Datum

24 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/233612

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Beslistermijn

11-11-2024

Bijlage(n)

7

Aan

Staatssecretaris

nota

Beslisnota Kamerbrief halfjaarverantwoording ProRail en
NS 2024

Aanleiding

Recentelijk hebben NS en ProRail conform de afspraken in de vervoer- en beheerconcessie de halfjaarrapportages over de prestaties in de eerste helft van 2024 aangeboden aan IenW. Het is gebruikelijk om deze halfjaarrapportages met een begeleidende brief naar de Kamer te sturen. Via deze nota wordt uw akkoord gevraagd voor het verzenden van de halfjaarrapportages en de begeleidende brief naar de Tweede Kamer. Ook wordt uw akkoord gevraagd voor de bestemming van de boetes die ProRail en NS hebben ontvangen voor het niet behalen van de bodemwaarde van de prestatie-indicator Reizigerspunctualiteit 5 minuten op de HSL in 2023. Met de brief wordt ook de toezegging aan het lid Van Dijk (NSC) afgedaan om voor het eind van het jaar met een actueel overzicht te komen van de prestaties van ProRail en NS. In de brief is opgenomen dat de meest recente prestaties van NS en ProRail te vinden zijn op de prestatiedashboards van beide organisaties.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met:

1. Het verzenden van de halfjaarrapportage van NS en deel A van de halfjaarrapportage van ProRail naar de Tweede Kamer, samen met de begeleidende Kamerbrief;
2. De bestemming van de boete voor NS (€500.000) voor de aankoop van bodycams, conform de aangenomen motie van Kamerlid Heutink (PVV);¹
3. De bestemming van de boete voor ProRail (€2,625 miljoen) voor een informatieplatform en -campagne rondom werkzaamheden en slimme camera's ten behoeve van de veiligheid rondom het spoor;
4. Het verzenden van de reactie van IenW op het advies van het Locov over de besteding van de boetebedragen, waarna deze reactie gepubliceerd zal worden door het Locov.

Kernpunten

Gezamenlijke prestaties

- Er zijn drie prestatie-indicatoren die voor ProRail en NS gelden, te weten de reizigerspunctualiteit 5 minuten op het hoofdrailnet (HRN), de reizigerspunctualiteit 15 minuten op het HRN en de reizigerspunctualiteit 5 minuten op de HSL.

¹ Kamerstuk 23645, nr. 820.

- Op het HRN lag de reizigerspunctualiteit gemeten op 5 en 15 minuten boven de afgesproken bodemwaarden, maar nog onder de streefwaarden die ook voor 2024 gelden.
- ProRail en NS geven aan dat ze verwachten dat ze de bodemwaarde voor de reizigerspunctualiteit 5 minuten op het HRN voor heel 2024 niet zullen halen, met name omdat de score in het najaar altijd lager is door drukte en weersomstandigheden.
- In de brief erkent u dat de uitdagingen op het spoor groot zijn, maar dat ProRail en NS desalniettemin alles op alles moeten zetten om wel de afgesproken bodemwaarden te halen.
- Een formeel oordeel velt u in het voorjaar van 2025 aan de hand van de jaarverantwoordingen.
- Bij de prestaties wordt ook het verbeterprogramma Betrouwbaar Beter genoemd, waarbij enkele voorbeelden worden gegeven van maatregelen die al tot verbeteringen leiden, ondanks dat de rapportage de periode betreft voor instelling van het verbeterprogramma.
- Op de HSL scores ProRail en NS ver onder de bodemwaarde. ProRail en NS geven aan de bodemwaarde voor heel 2024 niet te zullen halen.

Datum

24 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/233612

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

7

Prestaties NS

- Naast de gezamenlijke prestatie-indicatoren gelden acht prestatie-indicatoren specifiek voor NS. NS scoort boven de bodemwaarden van de prestatie-indicatoren, met uitzondering van Kwaliteit van aansluitingen. Het wordt voor NS een uitdaging om de bodemwaarde van deze prestatie-indicator in 2024 te halen, omdat er geen buffer is om de herfst dip op te vangen.

Prestaties ProRail

- De prestatie-indicatoren Betrouwbaarheid regionale series en Impactvolle verstoringen op de infra gelden specifiek voor ProRail. Voor beide prestatie-indicatoren geldt dat het een uitdaging zal worden om de bodemwaarde te behalen.

Appreciatie Halfjaarverantwoordingen

- Conform de afspraken in de concessies geven ProRail en NS via de halfjaarrapportages een beeld van de prestaties in de eerste helft van het jaar en de uitvoering van het huidige vervoer- (NS) en beheerplan (ProRail).
- In 2024 heeft NS – samen met ProRail – ingezet op het verbeterprogramma Betrouwbaar Beter. De genomen maatregelen van NS laten verbetering zien op het gebied van materieelbeschikbaarheid, al zijn de prestaties in de eerste helft van 2024 niet op het gewenste niveau.
- ProRail heeft in de eerste helft van 2024 veel werk verzet en daar wordt in de Kamerbrief bij stilgestaan. Ook worden de grootste storingen kort beschreven.

Besteding boetes HSL

- ProRail en NS hebben in 2023 de bodemwaarde voor de prestatie-indicator Reizigerspunctualiteit 5 minuten op de HSL niet gehaald.
- Conform de vervoer- en beheerconcessie is daarom een boete opgelegd van €500.000 aan NS en €2,625 miljoen aan ProRail. Het verschil in deze bedragen komt door het verschil in de systematiek waarmee de boetes worden berekend. Deze systematiek is vastgelegd in de concessies.
- Er is een motie aangenomen van Kamerlid Heutink (PVV) om de boete voor NS te besteden aan bodycams.¹

- IenW heeft ProRail de kans gegeven om met een concreet voorstel te komen om de boete voor ProRail binnen het verbeterprogramma Betrouwbaar Beter te besteden. Dit voorstel is tweeledig. Een deel van de boete zou worden besteed aan een informatieplatform en -campagne om reizigers en omwonenden ruim op tijd te informeren over (de impact van) werkzaamheden en de noodzaak daarvan. Een ander deel zou worden besteed aan slimme camera's op een aantal locaties langs het spoor ten behoeve van suicidepreventie.
- IenW stelde hierbij een belangrijke voorwaarde, namelijk dat ProRail beide initiatieven hierna structureel met eigen middelen voortzet. ProRail heeft aangegeven dit te gaan doen.
- Voor beide boetes geldt dat de besteding (zoals ook in de concessies staat) ten goede moet komen aan de reiziger. Dit is het geval.
- Ook moet de besteding gebeuren in afstemming met consumentenorganisaties (dit is ook een voorwaarde in de concessies). Om aan deze voorwaarde te voldoen, is een adviesaanvraag gedaan bij het Locov. Het Locov adviseert positief op de voorstellen. Daarnaast adviseert het Locov om ook op een aantal stations incheckpalen te vervangen door poortjes en om abonnementhouders van een aanvullend IC-Direct toeslagabonnement volledig te compenseren (ook met terugwerkende kracht voor 2023). Het is niet mogelijk om ook deze aanvullende adviezen te realiseren met de boetegelden.

Datum

24 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/233612

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

7

Overige onderwerpen

De brief gaat ook nog op een aantal andere onderwerpen in. Meer informatie hierover vindt u onder het kopje toelichting. Deze onderwerpen zijn:

- Kwartsloze ballast;
- De toezegging over de back-up dienstregeling bij werkzaamheden;
- De instroom van de ICNG.

Krachtenveld

De prestaties staan nog steeds onder druk en hier is veel kritiek op, ook vanuit de Tweede Kamer. De tegenvallende prestaties in het najaar van 2023 waren de directe aanleiding voor de aangenomen motie van Kamerlid Olger van Dijk (NSC) over het instellen van een verbeterprogramma onder de concessies.² Alhoewel het formele programma onder de concessie deze zomer is gestart, wordt in de Kamerbrief alvast een korte update gegeven over de voortgang en enkele maatregelen die zijn genomen.

Eerder hebben ProRail en NS aangekondigd dat het een pittig najaar zal worden en dat het spannend gaat worden of een aantal bodemwaarden gehaald gaan worden. Ook hier kwamen kritische reacties op. Dat het onzeker is of ProRail en NS boven een aantal bodemwaarden zullen scoren, wordt erkend in de brief. Hierbij staat dat wordt verwacht dat ProRail en NS alles op alles zetten om de prestaties te verbeteren. Tegelijkertijd wordt ook enige nuance opgezocht. De uitdagingen op het spoor zijn immers groot en een formeel oordeel over de prestaties velt u pas aan de hand van de jaarverantwoordingen.

² Kamerstuk 29984, nr. 1193.

Toelichting

Kwartsloze ballast

- Tijdens het commissiedebat Spoor op 8 juni 2023 is toegezegd aan Kamerlid Van Ginneken (D66) om de Kamer te informeren over de gevolgen, waaronder de kosten, van het verplicht maken van het gebruik van kwartsloze ballast.
- ProRail geeft aan te werken aan een volledige transitie naar kwartsloze ballast. Er is echter nog niet genoeg beschikbaar om al het werk nu kwartsloos uit te voeren.

Back-up dienstregeling bij werkzaamheden

- Er is toegezegd aan Kamerlid Heutink (PVV)³ om uit te zoeken of het mogelijk is om een back-up dienstregeling te hanteren om sneller onderhoud aan het spoor uit te kunnen voeren.
- Het voorstel van een back-updienstregeling is onder de aandacht gebracht bij NS en ProRail. Er bestaat niet letterlijk zoiets als een back-updienstregeling tijdens onderhoud. Wel hebben ProRail en vervoerders, waaronder NS, verschillende instrumenten tot hun beschikking om dienstregelingen (tijdelijk) aan te passen.
- Dit wordt in de brief verder toegelicht.

Instroom ICNG

- De brief bevat een update over de instroom van de ICNG.
- Inmiddels heeft NS 36 van de 99 ICNG's geaccepteerd, waarvan 27 van de 79 voor de reizigersdienst in Nederland (zowel HSL als HRN) en 9 van de 20 voor de diensten naar België.
- Vanwege de materieelbeschikbaarheid op de HSL en de tijdelijke snelheidsbeperkingen is sinds 26 februari de frequentie tussen Amsterdam en Breda met één trein per uur verminderd om reizigers een voorspelbare en betrouwbare treinreis te kunnen bieden. Vanaf september zijn extra spitstreinen toegevoegd tussen Rotterdam en Breda.
- De prioriteit van de instroom ligt nog steeds op volledige instroom op de HSL.
- De instroom op het HRN tussen Groningen en Schiphol Airport is voorzien vanaf juni 2025. Vanaf de dienstregeling van 2025 rijden Intercity's op de HSL door naar Amsterdam Zuid en vervolgens naar Lelystad of Amersfoort Schothorst.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief halfjaarverantwoordingen ProRail en NS 2024	De Kamerbrief over de halfjaarverantwoordingen.
03	Halfjaarverantwoording ProRail 2024 - Deel A	Deel A van de halfjaarverantwoording van ProRail. Dit deel gaat naar de Tweede Kamer.

Datum

24 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/233612

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

7

³ Toezegging TZ202409-097.

04	Halfjaarverantwoording ProRail 2024 - Deel B	Deel B van de halfjaarverantwoording van ProRail. Dit deel gaat niet naar de Tweede Kamer.
05	Halfjaarverantwoording NS 2024	De halfjaarverantwoording van NS.
06	Advies Locov over boetebesteding NS en ProRail	Het advies van het Locov over de besteding van de boete voor NS en ProRail voor de prestaties op de HSL in 2023.
07	Reactie op advies van het Locov over boetebesteding NS en ProRail	De reactie van IenW op het advies van het Locov over de besteding van de boetes.
08	Adviesaanvraag boetebesteding NS en ProRail	De adviesaanvraag voor het besteden van de boetes, met voorstel.

Datum

24 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/233612

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

7